خراسان روزنامه صبح ایران
چهارشنبه ۸ آذر ۱۳۹۶ . ۱۰ ربیع الاول ۱۴۳۹ . شماره ۱۹۶۹۴

سی و نهمین شب شاعر، پاسداشت مقام ادبی و فرهنگی دکتر قربان ولیئی در نخلستان اوج برگزار شد. به گزارش ایسنا در این مراسم که هفتم آذر با حضور چهره های سرشناس فرهنگی و ادبی برگزار شد، از تلاش های فرهنگی و ادبی قربان ولیئی تقدیر شد. قربان ولیئی دارای دکترای ادبیات فارسی از دانشگاه تربیت مدرس است. از آثارش، «ترنم داوودی سکوت» برنده جایزه کتاب سال و «باید نوشت نام تو را با پرنده ها» برنده جایزه کتاب فصل شده است.

تجلیل از قربان ولیئی در سی و نهمین شب شاعر

لذت شعر

دلم یک دوست می خواهد
که او قاتی که دلتنگم
بگوید خانه راول کن
بگو من کی، کجا باشم؟

سید سعید صاحب علم

پاییز جان؛ مهرت که به ما نرسید
آبانت هم به غم گذشت
دوست داری آذرت را
چگونه ببارم....؟

مریم قهرمانلو

هر که رفت از دیده می گویند از دل می رود
دلبر ما از نظر دور است و از دل دور نیست

محمد قهرمان

همگان به جست و جوی خانه می گردند
من کوچه خلوتی را می خواهم
بی انتها برای رفتن
بی واژه برای سرودن
و آسمانی برای پرواز کردن
عاشقانه اوج گرفتن
رها شدن

سید علی صالحی

خبر هنری

عکس های زلزله در نمایشگاه کرماشان

نمایشگاه عکسی از مردم زلزله‌زده کرمانشاه با نام «کرماشان» در گالری تابستان خانه هنرمندان ایران برپا شده است. به گزارش روابط عمومی خانه هنرمندان ایران، نمایشگاه عکس های امیر جلیلوند با نام «کرماشان» یک شنبه (۵ آذر ماه) با حضور مجید رجبی معمار مدیرعامل خانه هنرمندان ایران افتتاح شد. رجبی معمار در بازدید از این نمایشگاه گفت: «عکس های امیر جلیلوند به عنوان سند تاریخی برای تاریخ خواهد ماند. خانه هنرمندان ایران نیز با برپایی این نمایشگاه تلاش می کند ضمن نشان دادن ابعاد این فاجعه به مردم از آن ها دعوت کند با مشارکت در خرید عکس های این مجموعه که تمام عواید آن صرف زلزله زدگان خواهد شد، به مردم زلزله زده کمک کند.» امیر جلیلوند عکاس نمایشگاه کرماشان نیز اظهار کرد: «زلزله کرمانشاه مرا برآن داشت تا برای یاری رساندن به هموطنانم در روز چهارم به کرمانشاه بروم؛ البته من آدم نترسی هستم اما چون نمی خواستم با صحنه های دلخراش روبه رو و مجبور به ثبت آن ها شوم، تصمیم گرفتم که در روزهای نخست به مناطق زلزله زده نروم.» این عکاس جوان بیان کرد: «به مناطق شهری نرفتم چون دسترسی سایر عکاسان به این مناطق بیشتر بود و تا جایی که امکان داشت تلاش کردم عکس تکراری نگیرم.» نمایشگاه عکس های امیر جلیلوند تا دهم آذر در گالری تابستان خانه هنرمندان ایران میزبان علاقه مندان است. طبق اعلام، تمام عواید فروش عکس های نمایشگاه کرماشان صرف زلزله زده ها خواهد شد.

شاهرخ حاتمی درگذشت

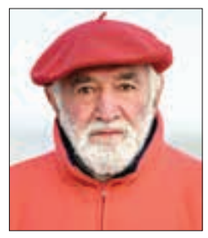

خبر ادبی

شاهرخ حاتمی عکاس خبری پیش کسوت در پاریس درگذشت. به گزارش باشگاه خبرنگاران، شاهرخ حاتمی عکاس خبری پیش کسوت، در ۹۱ سالگی در پاریس درگذشت. آلفرد یعقوب زاده (عکاس) این خبر را تأیید کرده است. حاتمی از کودتای ۲۸ مرداد عکاسی کرد و بعد از آن به ثبت حوادث مهمی در ایران و جهان از جمله انقلاب و جنگ تحمیلی پرداخت. این عکاس در جریان انقلاب با امام خمینی (ره) و یارانشان در نوفل لوشاتو آشنا شد. حاتمی همچنین جزو سرنشینان پرواز تاریخی ۱۲ بهمن ماه ۱۳۵۷ از پاریس به تهران بود که طی آن امام (ره) به میهن بازگشتند.

آشنایی با دنیای موسیقی سنتی ایرانی و دستگاه های آوازی آن

اشک و لبخند در هفت دستگاه

اگر طرفدار موسیقی ایرانی هستید اول فاتحه‌ای نثار روح امیر کبیر کنید؛ چون او بود که یک روز علی اکبر خان فراهانی را که یک آدم کاربلد این حوزه بود، صدا زد و دستور داد تمام آهنگ های موجود در مناطق مختلف کشور را جمع کند. علی اکبر خان این آهنگ های جمع آوری شده را به برادرش «غلامحسین» یاد داد و غلامحسین هم آن ها را به «میرزا حسین قلی» و «میرزا عبدا...» دو پسر علی اکبر خان که نوازنده تار بودند، آموزش داد و این دو نفر شدند سر شاخه های موسیقی ایران و مولفان ردیف های موسیقی ایرانی. حالا سال ها بعد از آن ماجرا، برای این که وقتی حرف از موسیقی ایرانی می شود کمی اطلاعات داشته باشید، گزارش «همشهری جوان» را که به معرفی دستگاه های اصلی موسیقی ایرانی پرداخته است در ادامه بخوانید.

■ **دستگاه‌های هفت گانه موسیقی**

ردیف موسیقی ایرانی از دو بخش اصلی و فرعی تشکیل می شود. قسمت اصلی اش شامل هفت دستگاه می شود که هر کدام حال و هوا و البته طرفداران خاص خودش را دارد. این هفت دستگاه، موسیقی اغلب نواحی ایران را در بر می گیرد و بسیاری از آهنگ های خاطره انگیز دوران کودکی مان را هم در دل خود جای داده است.

۱ شور

بسیاری از آهنگ هایی که در جشن ها پخش می شود، در همین دستگاه شور ساخته شده است. همان طور که از اسمش هم پیداست، موسیقی این دستگاه پر است از شور و انرژی. شور یکی از دستگاه های بسیار بزرگ موسیقی ایرانی به حساب می آید که حال و هوای آن به موسیقی منطقه مازندران نزدیک است. البته در این دستگاه نغمه هایی الهام گرفته از موسیقی مناطق مرکزی ایران و کردستان هم شنیده می شود.

نمونه: آلبوم یاد ایام و به ویژه تصنیف یاد ایام یکی از نمونه های خوب دستگاه شور است. آلبوم «زیباترین» علیرضا افتخاری و «مرا عاشق» شهرام ناظری هم دو نمونه مشهور دیگر از این دستگاه بزرگ است.

۲ نوا

به علت شباهتی که به دستگاه شور دارد، شناخت آن کمی به آگاهی نیاز دارد. در واقع اگر دستگاه شور را خوب بشناسید، می توانید به تفاوت نغمه های نوا با شور پی ببرید. با این حال اگر دلتان یک شور و حال حسابی می خواهد، می توانید پیگیر آهنگ های این دستگاه هم بشوید.

نمونه: تصنیف «رفتم در میخانه» و آلبوم «نوا مرکب خوانی» از محمدرضا شجریان دو نمونه از این دستگاه است. «کنسرت نوا» از حسین علیزاده که دو نوازی تار و تنبک است و آلبوم «نینوا» باز هم از حسین علیزاده از دیگر نمونه های این دستگاه است.

۳ ماهور

ماهور یکی از دستگاه های گسترده موسیقی ایرانی محسوب می شود که حال و هوای کاملا شادی دارد. اگر دلتان می خواهد با شنیدن یک موسیقی سنتی شاد شوید، آهنگ هایی از این دستگاه را گوش کنید که اتفاقا نمونه های زیادی هم دارد. بعضی از زبان شناس ها می گویند واژه «ماهور» تغییر یافته واژه «ماژور» یکی از گام های اصلی موسیقی غربی است. جالب این جاست که حال و هوای هر دو هم مشابه است. این دستگاه چند بخش دارد که بعضی بخش هایش به موسیقی منطقه سیستان و بلوچستان، بعضی بخش هایش به موسیقی خراسان و لرستان و قسمت های دیگرش هم به موسیقی آذربایجان نزدیک است.

نمونه: آهنگ معروف «مرغ سحر» ساخته مرتضی نی داوود یکی از نمونه های شناخته شده این دستگاه است. مرتضی نی داوود، یکی از شاگردان خوب میرزا حسینقلی و درویش خان، خودش هم یکی از ردیف دانان موسیقی ایرانی بود. شروع این آهنگ کاملا الهام گرفته از درآمد ماهور است. «ز من نگارم خبر ندارد» از آلبوم آهنگ وفا و «ز دست محبوب» از آلبوم شب وصل هم در این دستگاه خوانده شده است.

۴ چهارگاه

بعضی از دستگاه ها به زمان مشخصی از روز تعلق دارد و معمولا آن موقع روز است که شنیدنشان به دل بیشتر می نشیند. چهارگاه دستگاهی است که کاملا به صبح اختصاص دارد. کافی است یکی از آهنگ های این دستگاه را اول صبح یا در زمان خمودگی و کسالت گوش کنید تا انرژی تان برای یک روز کامل تامین شود.

نمونه: قطعه معروف «سلام» کسایی که در آلبوم «صبحگاهی» علیزاده به زیبایی اجرا شده، نمونه ای زیبا از یک قطعه موسیقی ایرانی در دستگاه چهارگاه است که خیلی هایمان سال ها اول صبحمان را با آن شروع کرده ایم، بدون این که بدانیم در این دستگاه ساخته شده است. آلبوم «دستان» محمدرضا شجریان هم در این دستگاه کار شده است. قطعه بی کلام «دخترک ژولیده» علینقی وزیری هم در این آلبوم مثال خوبی برای آشنایی با فضای چهارگاه است.

۵ همایون

یکی از دستگاه های بسیار غمگین ایرانی که میزان غمش از آواز دشتی هم بیشتر است! اگر بغض در گلویتان گیر کرده است و بهانه ای می خواهید برای این که هر آن چه در دل دارید بیرون بریزید، یکی از آهنگ های این دستگاه را پخش کنید و سر و صورتتان را بسپارید به سیل اشک.

نمونه: قطعه «شد خزان گلشن آشنایی» جواد بدیع زاده و آهنگ معروف «اگر بار گران بودیم رفتیم» در این دستگاه ساخته شده است. آهنگ «کاروان» شهرام ناظری که بارها در تلویزیون روی نماهنگی مرتبط با شهدای جنگ تحمیلی پخش شده، هم یکی دیگر از نمونه های این دستگاه است.

۶ راست پنجگاه

یکی از دستگاه های مهجور ایرانی است که خیلی کم کار شده است. راست پنجگاه شباهت هایی به دستگاه ماهور دارد. در حرکت نت هایی که برای گوشه های هر دستگاه نوشته شده است یک روند مشخص بالارونده یا پایین رونده وجود دارد. نت های موجود در دستگاه راست پنجگاه و ماهور کاملا مشترک است اما حرکات و گردش ملودی ها با هم فرق دارد.

نمونه: آلبوم «چشمه نوش» و آلبوم مشترک حسین علیزاده و علیرضا افتخاری با نام «راز و نیاز» دو نمونه خیلی خوب این دستگاه است.

۷ سه‌گاه

بعضی می گویند سه گاه، منشعب از دستگاه چهارگاه است. «سه گاه» علاوه بر حالت بیدار کننده که مشخصه اصلی دستگاه چهارگاه است، در بعضی موارد حالت شور و وجد دارد که آن هم به دلیل عوض شدن یکی دو نت کوچک است. این دستگاه شباهت هایی هم به دستگاه شور دارد و خلاصه مناسب است برای این که درجه حالتان را کمی ارتقا دهد!

نمونه: آهنگ رسوای زمانه علیرضا قربانی در آلبومی با همین نام که با همایون خرم کار کرده، در این دستگاه است. تصنیف «آسمان عشق» در آلبومش با همین نام و تار زلف، غم عشق و دل شیدا، آلبوم «رسوای دل» و به ویژه آهنگ های «از غم عشق تو» این آلبوم، به خوبی این دستگاه را معرفی می کند.

خبر موسیقی

تقلیل محکومیت لهراسبی، صادقی و سرلک به یک سال حبس تعزیری

محکومیت دو سال حبس تعزیری سه خواننده متهم به سرقت ادبی، به یک سال حبس تعزیری تقلیل یافت. به گزارش ایسنا، عباس پوریانی رئیس کل محاکم تهران در حاشیه بازدید و ملاقات های مردمی از مجتمع قضایی کارکنان دولت در پاسخ به سوال خبرنگاران درباره آخرین وضعیت پرونده سه خواننده متهم به سرقت ادبی که در شعبه ۱۰۶۰ دادگاه کیفری ۲ تهران مطرح است، گفت: «با توجه به واخواهی ای که از سوی متهمان و وکلای آن ها انجام گرفته، حکم غیابی دو سال حبس تعزیری این افراد به موجب رای صادر شده به یک سال حبس تعزیری تقلیل یافته است.» وی افزود: «رای صادر شده از تاریخ ابلاغ قابل تجدید نظر خواهی در محاکم تجدید نظر استان تهران است.»

آلبوم موسیقی «آثار درویش خان» منتشر شد

اثری از «ارشد تهماسبی»، از سوی مؤسسه فرهنگی و هنری «ماهور»، روانه بازار موسیقی شد. به گزارش مهر «آثار درویش خان»، مجموعه ای است ارزشمند از «ارشد تهماسبی» و «داریوش زرگری»، دو نوازنده سرشناس موسیقی کشورمان که در قالب ۱۹ قطعه به عناوین «پیش درآمد ماهور»، «چهار مضراب ماهور»، «رنگ ماهور-قهرو آشتی»، «رنگ ماهور-دوم»، «پیش درآمد راک»، «پولکا»، «رنگ اصفهان»، «رنگ شوشتری»، «پیش درآمد چهارگاه»، «رنگ همایون»، «رنگ اصفهان-غنی و فقیر»، «رنگ اصفهان-سوم»، «پیش درآمد افشاری»، «رنگ افشاری»، «رنگ افشاری دوم»، «پیش درآمد ابوعطا»، «رنگ ابوعطا»، «پیش درآمد سه گاه» و «رنگ سه گاه» به اجرا درآمده است. در این دو نوازی تار و تنبک، تعدادی از بهترین آثار «درویش خان»، در کنار هم گردآوری شده است. نگارش نت های این مجموعه در قالب کتاب باعث شده است بیشتر مورد توجه قرار بگیرد. «درویش خان» را می توان از اولین آهنگ سازان برجسته موسیقی کلاسیک ایرانی دانست. این آثار بخش مهمی از کارگان اجرایی ساز تار و موسیقی ایرانی محسوب می شود.

معرفی کتاب

نگاهی به رمان کامران محمدی در نقد مهاجرت جامعه روشنفکری

آن که رفت، آن که ماند

عنوان کتاب: مـــه
نویسنده: کامران محمدی
تعداد صفحه: ۲۱۶
ناشر: نشر چشمه
قیمت: ۱۷/۰۰۰ تومان

این کتاب داستان مرد روزنامه نگاری است که به طور ناگهانی شاهد خودکشی یک زن می شود و ماجراهایی برایش پیش می آید که زندگی اش را تحت تاثیر قرار می دهد. در واقع موضوع اصلی «مه» درباره مسئله مهاجرت و البته عشق است. مرد روزنامه نگار که شخصیت اصلی داستان است، خیلی علاقه دارد از کشور خارج شود اما موانعی بر سر راهش قرار می گیرد که یکی از آن ها همین زن شکست خورده است.

قصه «مه» در حال و هوای مرموز پیش می رود و احتمالا کمی هم کنجکاوی های جنایی-پلیسی ایجاد می کند. محمدی با استفاده از دو وجه قصه روان شناختی و تکنیک های پلیسی، رمانی نوشته است که در آن مخاطب مدام با تکه های پنهان وجودی شخصیت ها روبه رو می شود و مدام آن ها را قضاوت می کند.

یکی از دغدغه های اصلی این رمان، بازگو کردن مشکلات کسانی است که در مواجهه با تعلقات و از طرفی آرزوهای خود دچار شکست عاطفی، هویتی می شوند؛ افرادی که از یک سو به سمت آینده رویایی در غرب کشیده می شوند و از سوی دیگر، وابستگی هایشان به زن و فرزند و مادر و پدر و دوست و... آن ها را به سمت کشور می کشاند و تقابل این دو نیروی متضاد آن قدر زیاد می شود که نتیجه ای جز شکست به همراه نخواهد داشت.

از محمدی پیش از این سه گانه ای با نام های «آن جا که برف ها آب نمی شوند»، «بگذارید میترا بخوابد» و «این جا باران صدا ندارد» منتشر شده است. این نویسنده در رمان «مه» سعی کرده است رابطه ای عاشقانه و چند وجهی را با توجه به راز های آدم های داستانش بسازد. بخش مهمی از رمان نیز در پاریس و محله هایش می گذرد.

نویسنده رمان «مه» درباره نوشتن کتاب و مراحل طولانی تحقیق و پیش تولید آن می گوید: «باید در جهان داستانی ات غرق شوی ولی پیش از نوشتن، نمی دانی چه میزان از این جهان به کار می آید و کجاهایش؛ مثلا بخش مهمی از «مه» در پاریس می گذرد و وسط کار مجبور شدم مکث طولانی داشته باشم و به اروپا سفر کنم. این سفر با این که چندان طولانی نبود، ولی کاملا ضروری و اجتناب ناپذیر بود. این قدر اطلاعات ریز و درشت جمع کرده بودم که اگر می پرسیدی قیمت یک ساندویچ سرد معمولی در فلان محله پاریس چقدر است، می توانستم پاسخ این سوال را بدهم، البته حجم زیادی از این اطلاعات در رمان نیامد یا آمد ولی سرانجام به ضرورت متن، حذف شد. آن چه حالا هست، حاصل چهار سال تمرکز بر این دنیای مه آلود است که امیدوارم مخاطبان آن را بپسندند.»

ثبت یک رکورد در میزان فروش کتاب

خبر ادبی

در پنج روز ابتدایی اجرای طرح «پاییزه کتاب» در ۸۲۶ کتاب فروشی عضو، فروش کتاب در این طرح به ۱۹۱ هزار و ۸۱۲ جلد کتاب رسید و توانست با فروش بی سابقه، رکورد طرح های قبلی را بشکند. به گزارش روابط عمومی خانه کتاب، در ششمین روز از اجرای طرح «پاییزه کتاب» که با مشارکت ۸۲۶ کتاب فروشی از ۳۱ استان کشور در حال برگزاری است، تعداد کتاب های فروش رفته تا روز پنجم ۱۹۱ هزار و ۸۱۲ نسخه اعلام شد. این در حالی است که در طرح پاییزه کتاب در سال گذشته در بازه زمانی یک ماه، ۵۶۱ هزار و ۷۷۶ نسخه کتاب به فروش رفت. استان های تهران، اصفهان و قم به ترتیب با ۱۴۹، ۱۰۳ و ۹۱ کتاب فروشی رتبه های اول تا سوم این طرح را براساس تعداد کتاب فروشی های عضو به خود اختصاص دادند. اجرای طرح «پاییزه کتاب» با شعار «هرورق‌ش دفتری است...» از دوم آذرماه آغاز شده است و از بین ۸۲۶ کتاب فروشی فعال در این طرح ۶۳۱ کتاب فروشی از مراکز استان ها و ۱۹۵ کتاب فروشی از شهرستان ها عضو طرح شده اند و علاقه‌مندان و خریداران کتاب می‌توانند از دوم آذرماه با همراه داشتن کارت ملی به مدت ۲۰ روز در مراکز استان ها و تا ۳۰ روز در شهرستان ها به کتاب فروشی های عضو طرح مراجعه و از تخفیف ۲۰ تا ۲۵ درصدی خرید کتاب در این طرح تا سقف ۱۰۰ هزار تومان استفاده کنند.